

פרק האשה שנפלו

משנתנו עוסקת גם בהגדרת זכויות הבעל בנכסי אשתו זמן האירוסין, האם חלו זכויות הבעל כבר בזמן האירוסין, ובוה עיקר מחלוקות התנאים במשנה זו.

מתניתין:

האשה שנפלו לה [שקיבלה] **נכסים** בירושה עמ-א או במתנה, **עד שלא תתארם**, — לפני שנתארסה — **ונתארסה**⁽¹⁾, **מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים**⁽²⁾. כלומר — כל זמן שלא נישאת יכולה למכור או לתת את הנכסים הללו למי שתחפוץ, ואין לבעלה זכות להוציא את הפירות מיד הלקוחות.

אך אם **נפלו לה נכסים משנתארסה** — **בית שמאי אומרים: תמכור!** ואין לבעל זכות להוציא מיד הלקוחות, כיון שלא זכה בהם עד שעת הנישואין.

ובית הלל אומרים: לכתחילה לא תמכור.

אלו ואלו מודים, שאם מכרה או נתנה, מכרה קיים. וטעמם יבואר בגמרא⁽³⁾.

שנינו לעיל (מו ב, ומו ב), שתקנו חכמים שהבעל אוכל פירות מנכסי אשתו.

וכמו כן הוא יורש את נכסיה מן התורה, אם מתה בחייו, כמבואר במסכת בבא בתרא (קיא ב).

פרק זה עוסק בזכויות שיש לבעל בנכסי אשתו כתוצאה מדינים אלו.

מעיקר הדין, אשה שמכרה את נכסיה, אף לאחר הנישואין, מעשיה קיימים. אך תקנו חכמים שהבעל מוציא מיד הלקוחות את הפירות בחיי אשתו, כדי שלא תופקע "תקנת הפירות".

אבל לאחר מותה יזכו הלקוחות בקנינם לגמרי. כיון שאין לבעל שום זכות בקרקע.

ודין זה, הוא המבואר במשנתנו — "נפלו לה משנישאת, אלו ואלו מודים שהבעל מוציא מיד הלקוחות".

ואחר כך, תקנו חכמים באושה — שאשה אשר מכרה את נכסיה אחר הנישואין, הבעל מוציא גם את הקרקע מיד הלקוחות, כדי שלא תוכל האשה למנוע מבעלה לירש אותה אחר מותה.

שאף על פי שאחר הנישואין לא תמכור לכתחילה, מכל מקום מה שמכרה או נתנה קודם האירוסין נשאר קיים אף אחר הנישואין.

3. במחלוקת זו, בית שמאי מקילים ובית הלל מחמירים. ובכל זאת לא נשנתה מחלוקת זו במסכת פאה גבי "קולי בית שמאי וחומרי בית

1. אבל כשנישאת, לא תמכור לכתחילה. רש"י. ועיין בתוספות.

2. צריך לבאר, מה הוסיפה המשנה כשאמרה — "וקיים", הרי ודאי שאם יכולה למכור ולתת, המקח קיים?

ומבאר ההפלאה — שכונת המשנה לומר